

บทที่ ๒

การศึกษาขั้นมูลฐานและ เอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเตรียมตัวของโรงเรียนเพื่อการสอนตามแนวโสตทัศนศึกษา

".....การจัดบริการเกี่ยวกับโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนอย่างสมบูรณ์ ซึ่งก่อให้เกิดการใช้วัสดุโสตทัศนศึกษาได้อย่างถูกหลักวิชาการนั้น นับว่าเป็นสิ่งแวดลอมที่สำคัญอย่างหนึ่งในการเรียน การสอนของโรงเรียนที่จะได้ผลอย่างดีตามวัตถุประสงค์ แต่ถาหากโรงเรียนมีสิ่งแวดลอมทางโสตทัศนศึกษาไม่ดีพอ ก็ย่อมจะนำผลที่ตรงกันข้ามมาสู่การเรียนการสอนนั้น บางทีก็ล้มเหลวเสียยิ่งกว่าที่เรายังไม่จัดเสียอีก" ๑

ปัญหาต่อไปคือสิ่งที่จะก่อให้เกิดความสะดวกสบายในการใช้อุปกรณ์การสอนอย่าง ถูกวิธีนั้น คืออะไรบ้าง และการสอนตามแนวโสตทัศนศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องหรือจำเป็นในการ ออกแบบแผนผังของอาคารเรียนที่กำลังจะสร้างใหม่ ๆ ขึ้นมาอย่างไรบ้าง เราจะสามารถ ดัดแปลง แก้ไข แผนผังโรงเรียนที่สร้างแล้ว ที่กำลังสร้างอยู่ หรือที่คิดจะสร้างต่อไปให้ เหมาะกับการพัฒนาการเรียน การสอนได้หรือไม่เพียงไร

ส่วนมากเจ้าหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียน นายช่างก่อสร้าง หรือนายช่างผู้ออกแบบ อาคารเรียนต่าง ๆ มักจะไปเที่ยวปรึกษาหารือกับใคร ๆ ในเรื่องเหล่านี้ไม่ได้ทันที รายการเครื่องอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ที่จะเสนอต่อไปนี้อาศัยจากประสบการณ์จาก การปฏิบัติจริง ๆ บาง ความคิดที่ได้จากการปฏิบัติการเรียนการสอนทางโสตทัศนศึกษาที่

๑ จีวี คุกรโยธิน " การเตรียมตัวของโรงเรียนเพื่อการสอนตามแนวโสต ทัศนศึกษา" ศูนย์ศึกษา (สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๕ ประจำเดือน กันยายน ๒๕๑๑ หน้า ๓๑ - ๔๒

มองเห็นแล้วว่ามีความสะดวกแก่ครูที่สุด ซึ่งถ้าท่านผู้อ่านพิจารณาดูรายการต่าง ๆ เหล่านี้
แล้วจะเห็นว่าเป็นหลักฐานที่ได้มาจากความต้องการของการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันนี้
แต่เมื่อพิจารณาข้ออื่นที่ ก็จะรู้สึกเหมือนกับเราได้เตรียมวางแผนไว้สำหรับอนาคต
รายการที่จะเสนอต่อไปนี่ก็คือ

๑. จัดให้มีเครื่องมือควบคุมแสงสว่างในห้องเรียนแต่ละห้องอย่างสมบูรณ์
สิ่งเหล่านี้มีได้หมายความว่า เป็นการปรับให้แสงสลัว หรือควบคุมแสงให้พอดี และก็มีสภาพ
เป็นเช่นนั้นเสมอไปก็หาไม่ได้ แต่หมายถึงการที่เราสามารถปรับแสงสว่างได้ทุกกระยะและ
ทุกระดับ ในการที่จะทำให้เราสามารถมองเห็นได้อย่างสะดวกสบายตาในทุกโอกาสและ
ทุกกิจกรรมของการเรียนการสอน มีแสงสว่างพอเหมาะสมกับอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาที่ฉายใน
ขณะนั้นด้วย

เพื่อให้วัตถุประสงค์ในเรื่องนี้บรรลุผล หน้าต่าง หรือช่องที่ปล่อยแสงเข้า
ห้องเรียนจึงควรจะต้องพิจารณาสร้างให้เล็กมากกว่าเท่าที่เคยมีหรือเคยสร้างมาในสมัยก่อน
วิธีที่มีประสิทธิภาพที่สุดก็คือ การใช้ม่านม้วนรูดเข้าออกได้ และสามารถปรับปรุงแสงไฟฟ้าได้
ตามขนาด หรือระดับที่ต้องการ ถ้าทำได้ดังนี้ย่อมเป็นการช่วยขจัดปัญหาต่าง ๆ และช่วย
ประหยัดค่าใช้จ่ายได้อย่างดี

การสร้างโรงเรียนหลังใหม่ ๆ ภายหลัง จะมีความสะดวกสบายในการ
สอนตามแนวของโสตทัศนศึกษา จึงควรคำนึงถึงหน้าต่าง การระบายถ่ายเทอากาศ
และแสงไฟที่เราสามารถควบคุมได้ ถ้าโรงเรียนสามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งเหล่านี้เพื่อปรับ
กับการสอนตามแนวนี้ได้แล้ว ย่อมจะช่วยขจัดปัญหาต่าง ๆ เช่น การก่อสร้างที่อาศัยแสง
เขามาก หรือแสงแดดที่จ้าเกินไป การเสียเวลาที่ต้องรอหางอด ๆ ที่ฉายกลางวันได้มาใช้
หรือการที่ต้องการหาเครื่องฉายที่มีแรงไฟสูง หรือการที่ต้องการมีห้องโสตทัศนศึกษาโดยเฉพาะ
ก็เป็นอันหมดไป

๒. สายไฟฟ้าสำหรับใช้งานต่าง ๆ ควรทนไฟได้ ๓๐ แอมแปร์ มีสายฝังใน
ตึกที่จะต่อไปยังลำโพง ซึ่งอาจจะวางไว้ที่ข้างหน้าต่างและข้างหลังห้องได้ เพื่อความสะดวก
ในการฉายภาพยนตร์เสียง และมีที่เสียบไฟข้างหน้าต่างสำหรับใช้กับเครื่องรับวิทยุและโทรทัศน์

๓. มีอุปกรณ์ที่ใช้ฟังเสียงใดที่เกี่ยวกับการเรียนโดยภาพยนตร์ เครื่องบันทึกเสียงวิทยุ โทรทัศน์ ทั้งนี้เพื่อมิให้เสียงจากการฉายภาพยนตร์รบกวนห้องเรียนที่อยู่ใกล้เคียง

๔. มีเครื่องระบายอากาศพอ เพื่อให้เกิดความสะดวกสบายในการที่ครูจะต้องปิดห้องเพื่อฉายภาพประกอบการสอนต่าง ๆ

๕. แต่ละห้องควรมีจอภาพยนตร์ถาวร สร้างติดตั้งไว้อย่างกำยำ จะเป็นผ้าหรือโลหะอะไรก็ได้ ให้มีขนาดใหญ่พอที่จะใช้เครื่องฉายภาพโปรเจกต์ หรือเครื่องฉายภาพที่บิเคอวอย จอภาพยนตร์ประจำห้องควรมีขนาดไม่ต่ำกว่า ๘๐" x ๘๐"

๖. ข้างหน้าชั้นของแต่ละห้องควรมีที่ติดตั้งกระดานดำพอเพียง จะมีขนาดใหญ่เท่าใดก็ได้แล้วแต่ประเภทชั้นของนักเรียน (มัธยม ประถม หรืออนุบาล)

๗. มีกระดานติดป้ายประกาศ และมีที่สำหรับติดหรือวางสิ่งของที่แสดงให้เด็กดูอย่างเพียงพอ ขนาดใหญ่หรือเล็ก แล้วแต่ชนิดของชั้นเรียน (ประถม มัธยม อนุบาล)

๘. มีชั้น หรือที่สำหรับเก็บของบางอย่างที่ครูจะใช้สอน หรือเครื่องมือใช้ในการฉายและประเภทที่หยิบใช้ได้ง่าย เช่น แผนที่ ภาพ แผนภูมิ แผ่นผัง จานเสียง เครื่องเล่นจานเสียง ฯลฯ ในขณะที่ทำการสอน

๙. ควรมีสุนัขกลาง เกี่ยวกับวัสดุและเครื่องอุปกรณ์วัสดุทัศนศึกษาโดยเฉพาะอีกแห่งหนึ่งต่างหาก ที่แห่งนี้ควรมีเจ้าหน้าที่ผู้มีความรู้ความสามารถดูแล ควรจะสามารถแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ให้ความรู้ การจัดหา การผลิต การคัดเลือกอุปกรณ์การสอน การฉาย แนะนำการใช้วัสดุทัศนศึกษาให้เป็นประโยชน์แก่ครูในโรงเรียน

อุปกรณ์หรือเครื่องมือเครื่องใช้ เพื่อทำงาน และเพื่อบริการต่าง ๆ เหล่านี้ได้แก่

ก. ที่เก็บ (ชั้น หิ้ง ตู้) เครื่องมือ เครื่องใช้ และสิ่งของต่าง ๆ

ข. มีที่ทำงานของเสมียนและเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลบริหารงาน

ค. มีห้องที่ทำการตรวจและซ่อม เพื่อซ่อมแซมเครื่องมือเครื่องใช้

จ. มีห้องทำงานเกี่ยวกับวัสดุการพิมพ์ ซึ่งใช้ในการเขียนภาพ ขยายภาพ

และทำโมเดลต่าง ๆ

ฉ. มีห้องฉายภาพยนตร์เพื่อตรวจ (Preview) และฟัง (หมายถึงห้องทดลองฟังเทปหรืออัดเทป ห้องเหล่านี้ต้องเป็นห้องเก็บเสียงได้ โดยมากใช้ร่วมกัน เพราะห้องฉายภาพยนตร์มักเป็นห้องที่เก็บเสียงได้)

๑๐. เครื่องมือเครื่องใช้และสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับโสตทัศนศึกษา ครูควรจะมีของเหล่านี้เมื่อต้องการใช้ ก็ใช้ได้ทันที คือ

- ก. เครื่องฉายภาพยนตร์ขนาด ๑๖ ม.ม.
- ข. เครื่องฉายฟิล์มสตริป และสไลด์ขนาด ๒" x ๒" (Slide & Filmstrip Projection)
- ค. เครื่องฉายภาพทึบ (Opaque Projector)
- ง. เครื่องฉายภาพโปร่งแสง (Overhead Projector)
- จ. เครื่องเล่นจานเสียงขนาด ๓ สปีด
- ฉ. เครื่องบันทึกเสียง
- ช. เครื่องรับวิทยุ
- ซ. เครื่องรับโทรทัศน์

เครื่องมือเหล่านี้ ควรจะมีอย่างละกี่เครื่องนั้นย่อมสุดแล้วแต่จำนวนนักเรียนและความต้องการใช้เพื่อประกอบการสอนบ่อยครั้งเพียงใด จากประสบการณ์ปรากฏเป็นที่แน่นอนว่า การที่ขาดเครื่องมือเครื่องใช้ที่ใช้ได้อย่างแสนสะดวกสบายเหล่านี้ เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความไม่นิยมใช้อุปกรณ์การสอน และเครื่องมือเครื่องใช้ตลอดจนวิธีการสอนตามแนวโสตทัศนศึกษา และนับว่าเป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่งของโสตทัศนศึกษา ดังนั้นเครื่องมือบางอย่างควรจะซื้อหาและติดตั้งไว้ในห้องเรียนเกือบทุกห้อง ส่วนอย่างอื่น ๆ บางอย่างก็ค่อย ๆ หาเพิ่มขึ้นตามจำนวนครูและนักเรียนที่เพิ่มขึ้นก็ได้ วัสดุประเภทต่าง ๆ และเป็นของโรงเรียนเหล่านี้ ควรจัดหาโดยร่วมมือกับครูสายวิชาหรือครูสอน ทั้งนี้เพื่อให้เสนอสนองกับความต้องการได้อย่างเหมาะสม สิ่งของเหล่านี้ได้แก่ จานเสียง แผ่นที่ สไลด์ ภาพโปร่งใส ฟิล์มสตริป และภาพยนตร์

๑๑. เครื่องมือเครื่องใช้ทางโสตทัศนศึกษาสำหรับห้องประชุม ได้แก่ จอภาพยนตร์ตามที่เห็นควร มีระบบควบคุมแสงสว่าง ชุดลำโพง เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายสไลด์ และเครื่องบันทึกเสียง

๑๒. เครื่องมือเครื่องใช้ทางโสตทัศนศึกษาสำหรับความต้องการพิเศษ ได้แก่ สิ่งของเกี่ยวกับเครื่องบันทึกเสียง เครื่องอัดเสียง สไลด์ ฟิล์มสตริป เครื่องฉายภาพยนตร์ ควบคุมรักษาและแก้ไขให้เหมาะสมกับความต้องการพิเศษสำหรับการสอนภาษา การแก้ไขการอ่าน การพูด รายการดนตรี การศึกษาทางศิลปะ และอื่น ๆ ตามเฉลียงห้องควรรออกแบบให้เป็นที่น่าสนใจ โดยมีแผนป้ายปิดประกาศ และสื่อบันทึกการต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม แมวสิ่งของเครื่องใช้เครื่องมือต่าง ๆ ที่ได้เสนอมานี้จะเป็นอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกสบายให้แก่ครู นักเรียนอย่างมากที่สุดก็ตาม แต่ก็มีได้หมายความว่า จะให้จัดหาให้ได้ทันที เป็นแต่เพียงการเสนอความคิดเห็นอย่างหนึ่ง หากโรงเรียนได้มีศรัทธาจะทำตามที่กล่าวมานี้ ก็อาจจะทำได้โดยค่อย ๆ จัดหาค่อยทำค่อยไปตามแผน ที่วางไว้ก็ได้

การเริ่มงาน และการบริหารงานโสตทัศนศึกษา

การเริ่มงานโสตทัศนศึกษาในโรงเรียนควรเริ่มต้นด้วยการสำรวจประเภท จำนวน สภาพ ตลอดจนจำนวนครั้งของการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ ผลของการสำรวจนี้จะเป็นส่วนหนึ่งในการวินิจฉัยว่า โรงเรียนควรจะดำเนินการจัดหาโสตทัศนอุปกรณ์ต่อไปอย่างไร การดำเนินงานโสตทัศนศึกษาในระยะเริ่มต้น คือการพยายามสนับสนุนให้มีการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือที่มีอยู่ให้มากที่สุด และให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดด้วย

การบริหารโสตทัศนศึกษาที่คั้งนั้น จะต้องประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๓ ประการด้วยกัน
คือ

๑. โสตทัศนอุปกรณ์
๒. สถานที่
๓. ศักยภาพ

๑. โสตทัศนอุปกรณ์ การบริหารโสตทัศนศึกษาจะมีขึ้นได้ก็ต้องมีโสตทัศนอุปกรณ์สำหรับที่จะใช้ โสตทัศนอุปกรณ์นี้หมายถึงอุปกรณ์การสอนแบบต่าง ๆ ทุกชนิดที่อาจจะจะเป็นทั้งประเภทเครื่องมือ ประเภทวัสดุ และประเภทกิจกรรมซึ่งทางโรงเรียนจัดให้ครูได้นำไปใช้ประกอบการสอนให้เกิดผลดี

วัสดุทัศนูปกรณ์ชนิดต่าง ๆ ของโรงเรียนอาจจะหามาได้หลายวิธี เช่น ด้วยการซื้อ การผลิตเอง และการรับบริจาค การจัดหาด้วยการซื้อควรจะได้กระทำอย่างรอบคอบด้วยความร่วมมือของคณะกรรมการพิจารณาจัดซื้อวัสดุทัศนูปกรณ์ของโรงเรียน เพื่อช่วยกันเลือกและประเมินค่าให้ได้วัสดุทัศนูปกรณ์ที่เหมาะสม และมีประโยชน์ต่อการเรียนจริง ๆ

การจัดหาด้วยการผลิตขึ้นเองเป็นสิ่งที่ควรได้รับการส่งเสริม และควรจะได้ได้รับความสนับสนุนจากหลายฝ่าย เช่น ครูผู้ต้องการอุปกรณ์ นักเรียน ครูอื่น ๆ อุปกรณ์ที่ผลิตขึ้นเองหากทำได้ก็จะมีค่าในการเรียนเป็นอันมาก สำหรับในประเทศเราควรจะต้องสนับสนุนให้ผลิตอุปกรณ์อย่างง่าย ๆ ที่ราคาไม่แพง และสามารถใช้วัสดุในท้องถิ่น หรือที่มีอยู่แล้วในโรงเรียนให้มากที่สุดที่จะทำได้ ผู้ที่เป็นครู อาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาชั้นสูงจะต้องเป็นผู้นำในการให้ความช่วยเหลือในเรื่องกำลังใจ งบประมาณ วัสดุ และเครื่องมือที่จะใช้ทำ สถานที่ ตลอดจนช่วยหาผู้ที่ชำนาญกว่า เช่น ครูศิลปศึกษา ครูทัศนศึกษา ฯลฯ มาช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ หรือทำเป็นตัวอย่าง ในการผลิตอุปกรณ์เช่นนี้ควรจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมเท่าที่จะทำได้ การให้นักเรียนมีส่วนร่วมนอกจากจะเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมในการเรียนแล้ว ยังอาจจะได้อุปกรณ์ที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนอย่างดีที่สุดอีกด้วย ส่วนการจัดหาโดยการรับบริจาคก็นับว่าโรงเรียนดำเนินงานรัดกุม และฝ่ายผู้บริจาคเข้าใจถึงความต้องการของโรงเรียนแล้ว ทั้งสองฝ่ายควรจะร่วมมือกันได้อย่างดี เพื่อให้ได้มาซึ่งวัสดุทัศนูปกรณ์ที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากที่สุด

๒. สถานที่ การบริหารวัสดุทัศนศึกษาที่ดีควรมีสถานที่ที่ใช้เพื่อการผลิต เพื่อการเก็บรักษา เพื่อการหมุนเวียนในการยืม เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์เหล่านี้เป็นสำคัญ อาจเป็นสถานที่หรือเป็นห้องที่ควรจะได้จัดใหม่ขึ้นเพื่อการดังกล่าวแล้วทุกอย่าง...

สถานที่เพื่องานวัสดุทัศนศึกษาควรมีสัก ๓ แห่ง หรือ ห้อง ๓ ห้อง ถ้าไม่สามารถจะจัดแยกเป็น ๓ ห้องได้ก็ควรจัดเป็นห้องผสม ห้องทั้งสามคือ

ก. ห้องอุปกรณ์ เป็นห้องสำหรับเก็บรักษา การหมุนเวียนในยืม วัสดุทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ มีที่เก็บเครื่องมือ มีเจ้าหน้าที่ดูแล และให้บริการในการให้ยืม รับคืน มีระเบียบในการเก็บ การยืม ฯลฯ เช่นเดียวกับงานห้องสมุด ห้องอุปกรณ์เพื่องานดังกล่าวอาจจะรวมอยู่กับห้องสมุด ใช้เจ้าหน้าที่ตลอดจนระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ แบบเดียวกันก็ได้

ข. ห้องผลิต เป็นห้องสำหรับใช้ในการผลิตอุปกรณ์ มีวัสดุ เครื่องมือ สำหรับใช้ในการผลิต ซึ่งโรงเรียนควรจะต้องจัดหาไว้ให้ครูได้ใช้ร่วมกัน ถ้าโรงเรียนยังไม่สามารถ จัดห้องนี้ได้โดยเฉพาะ อาจจัดให้อยู่รวมกันกับห้องศิลปศึกษาของโรงเรียนไปพลางก่อนก็ได้ โดยแบ่งบริเวณห้องดังกล่าวมูมหนึ่ง หรือส่วนหนึ่ง จัดตู้เก็บวัสดุ และเครื่องมือไว้ให้โดยเฉพาะ ให้ครูทราบถึงกำหนดชั่วโมงว่างที่จะเข้าไปใช้ห้องนั้นเพื่อการผลิตอุปกรณ์ได้

ค. ห้องฉาย โดยเหตุที่อุปกรณ์บางประเภท เช่น ภาพยนตร์ फिल्मสตริป สไลด์ เหล่านี้ ต้องการห้องที่มีเครื่องมือสำหรับการฉาย และเนื่องจากโรงเรียนส่วนมากไม่ได้ ก่อสร้างมาเพื่อการฉาย ดังนั้นการพิจารณาจัดสร้างหรือตัดแปลงห้องเรียนใดห้องเรียนหนึ่ง ให้เป็นห้องฉายกลาง (หรือส่วนรวม) จึงเป็นสิ่งที่น่าจะได้รับการพิจารณา เพราะการตัดแปลง และจัดห้องดังกล่าว ไม่อาจจะกระทำได้กับห้องเรียนทุกห้องโดยเหตุที่จะต้องคำนึงถึงการ ควบคุมแสง การระบายอากาศ คุณภาพทางเสียง การจัดที่นั่ง และอุปกรณ์ไฟฟ้า ให้เป็นไป อย่างถูกต้องตามหลักวิชา (ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้)

๓. ตัวบุคคล การมีวัสดุที่อุปกรณ์อย่างพอเพียง มีสถานที่เพื่อการต่าง ๆ ทางโสตทัศนศึกษา ไม่เป็นเครื่องแสดงว่างานโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา แห่งนั้นจะต้องดี เพราะการมีวัสดุ เครื่องมือ มีสถานที่เก็บรักษา มีระเบียบ แต่ไม่มี บุคคลหรือคณะบุคคลที่จะดำเนินงานโสตทัศนศึกษาในโรงเรียน ไม่มีครูสนใจที่จะใช้อุปกรณ์ เหล่านั้นแล้ว วัสดุ และเครื่องมือโสตทัศนศึกษาที่มีอยู่ก็ไม่มี ความหมาย ไร้ประโยชน์ทั้งสิ้น บุคคลจึงสำคัญกว่าวัสดุและเครื่องมือ

002879

การจัดและดำเนินงานโสตทัศนศึกษา ไม่ควรจะให้เป็นที่หรือภาระของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่คนเดียว ทางที่ดั้นโรงเรียนควรมีบุคคลผู้รับผิดชอบงานทางด้านโสตทัศนศึกษา ของโรงเรียนโดยตรงสักคนหนึ่ง... ขอเสนอให้ใช้คำว่า "โสตทัศนรักษ" สำหรับบุคคลใน หน้าที่นี้ ถ้าจะเปรียบก็เหมือน "บรรณารักษ" เป็นหัวหน้าและรับผิดชอบฝ่ายโสตทัศนอุปกรณ์ แต่บรรณารักษเป็นหัวหน้าและรับผิดชอบเกี่ยวกับวัสดุตีพิมพ์อื่นใดแก่ หนังสือต่าง ๆ ... ในกรณีนี้จำเป็นโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนในประเทศไทย หน้าที่และงานทั้งสอง ฝ่ายนี้อาจรวมกันได้ในตัวบุคคล วัสดุ และสถานที่ ก็มีบรรณารักษทำหน้าที่เป็นโสตทัศนรักษ ด้วย และบรรณาโสตทัศนอุปกรณ์ต่าง ๆ ก็เก็บรักษาอยู่ในห้องสมุดของโรงเรียน

วิธีการแบบนี้ประหยัดและเหมาะสมกับสภาวะการในโรงเรียนทั่ว ๆ ไป นอกจากนี้
 "ไสตท์ค้นรักษ์" ดังกล่าวแล้ว โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาควรมี "คณะกรรมการไสตท์
 ค้นูปกรณ์" ซึ่งควรประกอบด้วยหัวหน้าสายวิชาต่าง ๆ คณะกรรมการนี้มีหน้าที่ให้การ
 ปรึกษาแนะนำครู อาจารย์ใหญ่ เกี่ยวกับงานด้านไสตท์ค้นูปกรณ์^๑

บุคคลหรือคณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานไสตท์ค้นศึกษาควรมีดังต่อไปนี้

๑. ครู-อาจารย์ใหญ่
๒. ไสตท์ค้นรักษ์ หรือ ผู้ประสานงานไสตท์ค้นศึกษาโรงเรียน
๓. คณะกรรมการไสตท์ค้นูปกรณ์โรงเรียน
๔. ไสตท์ค้นศึกษานิเทศก์
๕. ครูทุกคนในโรงเรียนในฐานะที่จะเป็นผู้ใช้ไสตท์ค้นูปกรณ์
๖. นักเรียนในฐานะผู้ที่จะได้รับผลจากการใช้ไสตท์ค้นูปกรณ์

บุคคลหรือคณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานไสตท์ค้นูปกรณ์ต่าง ๆ นั้น ถ้าได้ผู้ที่มี
 คุณสมบัติโดยทั่ว ๆ ไปดังต่อไปนี้ด้วยแล้ว การจัดและดำเนินงานไสตท์ค้นศึกษาในโรงเรียน
 หรือสถาบันการศึกษาชั้นสูงจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น กล่าวคือ

๑. มีความรู้ มีความเข้าใจความสัมพันธ์ และความสำคัญของไสตท์ค้นูปกรณ์
 กับหลักสูตรของวิชาต่าง ๆ เป็นอย่างที่ว่า ควรจะใชู้ปกรณ์อะไร ที่ตรงไหน เมื่อไร และ
 อยางไร จึงจะช่วยขบวนการสอน การเรียนให้ได้ผลดีที่สุด
๒. มีทักษะในการใช้ไสตท์ค้นูปกรณ์ต่าง ๆ
๓. มีทักษะในการผลิตไสตท์ค้นูปกรณ์ โดยเฉพาะไสตท์ค้นูปกรณ์อย่างง่าย ๆ
๔. มีความรู้ มีทักษะในการเลือก และประเมินค่าไสตท์ค้นูปกรณ์ต่าง ๆ

^๑ สำเนา วรารากร "ไสตท์ค้นูปกรณ์" หลักการบริหารโรงเรียนด้านวิชาการ
 (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๐๕) หน้า ๔๑-๔๓

เอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในประเทศ

พ.ศ. ๒๕๐๗ สุกนธ์ ศัพท์หงษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจปัญหาเกี่ยวกับอุปสรรคของโรงเรียนราษฎร์ ปี ๒๕๐๗" มีความมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวครูและโรงเรียนในเรื่องอุปกรณ์การสอนเพื่อทราบข้อคิดเห็นในเรื่องอุปกรณ์การสอน ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มครูในโรงเรียนราษฎร์ที่กระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะ ๑๐ โรงเรียน จำนวน ๒๐๐ คน จากการวิจัยปรากฏผลดังนี้

๑. โรงเรียนขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์การสอนที่จำเป็น บริการแก่ครูผู้สอนได้ไม่เพียงพอ
๒. สถานที่ไม่อำนวยในการใช้อุปกรณ์การสอน เช่น ไม่มีห้องฉายที่ควบคุมแสงสว่างได้
๓. ครูส่วนมากไม่ใช้อุปกรณ์การสอน ก็สามารถสอนให้นักเรียนเข้าใจได้
๔. ไม่ทราบว่า จะเลือกอุปกรณ์การสอนมาใช้อย่างไร
๕. เมื่อโรงเรียนไม่มีอุปกรณ์แล้ว ครูไม่ทราบว่า จะหยิบยืมได้จากที่ไหน
๖. ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากบุคคลภายนอก
๗. ครูส่วนมากขาดความรู้ทางด้านโสตทัศนศึกษา
๘. ครูต้องจ่ายเงินส่วนตัว ซื้อหาอุปกรณ์มาเอง
๙. ครูไม่มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์การสอน ทำแล้วไม่ได้ผลและเกิดความเบื่อหน่าย ทอดถ้อ ไม่อยากใช้อุปกรณ์การสอนอีกต่อไป

พ.ศ. ๒๕๑๐ วรวิทย์ วตินสรากร ได้ทำการศึกษาสถานภาพทางโสตทัศนศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลาง พบว่าอุปกรณ์การสอนบางอย่างก็เป็นวัสดุสิ้นเปลือง

---

๑ สุกนธ์ ศัพท์หงษ์, "การสำรวจปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนของโรงเรียนราษฎร์ ปี ๒๕๐๗" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๐๗)

บางอย่างก็เป็นสิ่งที่จะต้องเลิกหรือเมื่อใช้ ดังนั้นจะต้องของบประมาณประจำปีไว้เพื่อใช้ในงานด้านนี้โดยเฉพาะ การอนุมัติซื้อเครื่องมือทางโสตทัศนศึกษาก็จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงผู้ใช้เป็นสำคัญ การที่ขออนุมัติซื้อสิ่งต่าง ๆ ยากเกินไปทำให้เป็นเหตุหนึ่งที่ไม่มียุโรปกรณใช้ในโรงเรียน และเสนอแนะว่า ครูทำหน้าที่โสตทัศนศึกษาจะต้องใช้ชั่วโมงสอนวิชาการน้อยกว่าครูอื่น ๆ แต่ต้องถือว่าชั่วโมงปฏิบัติการต่าง ๆ ของครูนั้นเป็นเสมือนชั่วโมงสอนเช่นเดียวกัน การเลือกครูทำหน้าที่โสตทัศนศึกษาเป็นเรื่องสำคัญมาก จะต้องเลือกผู้ที่มีนิสัยชอบทำ ครูที่รู้แต่ทฤษฎีทำอะไรไม่เป็น เป็นครูโสตทัศนศึกษาไม่ได้ และโรงเรียนที่สร้างใหม่ ๆ ควรออกแบบให้มีห้องโสตทัศนศึกษาด้วย ห้องนี้ควรจะเป็นห้องขนาดใหญ่ รวมห้องต่าง ๆ ไว้ในนั้นโดยพร้อมมูล เช่นห้องมืด ห้องสำหรับฉายภาพชนิดต่าง ๆ ซึ่งใช้เป็นห้องเรียนได้ด้วย นอกจากนั้นต้องมีห้องเก็บอุปกรณ์การสอนด้วย^๑

พ.ศ. ๒๕๑๐ ศรีพรรณ อุประคำ ใ้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนมัธยมในจังหวัดภาคเหนือ" โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนมัธยมในจังหวัดภาคเหนือหรือการศึกษาเขต ๘ เพื่อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขและเป็นแนวทางแก่ผู้สนใจที่จะให้ความช่วยเหลือต่อไป ผลของการวิจัยพอสรุปได้ว่า ปัญหาสำคัญของโรงเรียนต่าง ๆ ส่วนมากได้แก่ ทางโรงเรียนไม่มีงบประมาณสำหรับงานโสตทัศนศึกษา หรือมีให้แต่ไม่เพียงพอ นอกจากนั้นครูส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยมีความรู้และความสามารถทางโสตทัศนศึกษาเท่าที่ควร โรงเรียนยังไม่มีการวางนโยบาย และวัตถุประสงค์สำหรับโสตทัศนศึกษาไว้ให้แน่นอน ทั้งยังขาดผู้นำทางโสตทัศนศึกษาในโรงเรียนด้วย^๒

^๑ วรวิทย์ วสันตสารกร "การสำรวจสถานภาพทางโสตทัศนศึกษา ในโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลาง ปีการศึกษา ๒๕๑๐", วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการ ประสานมิตร พ.ศ. ๒๕๑๐, หน้า ๑๓.

^๒ ศรีพรรณ อุประคำ, "การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนมัธยมจังหวัดภาคเหนือ"(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๐)

พ.ศ. ๒๕๑๒ เฉลลา จตุรพาลีชัย ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาโครงการ
 โสตทัศนศึกษาของโรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพระนครและธนบุรี"
 ความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อการศึกษาโครงการโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนราษฎร์ระดับ
 มัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพระนครและธนบุรี ในการดำเนินงานพอสรุปผลของการวิจัย
 ได้ดังนี้

๑. ครูอาจารย์รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนมีความต้องการปรับปรุงงานโสตทัศนศึกษา
 และถือเป็นนโยบายที่สำคัญอันหนึ่งของโรงเรียน ทั้งยังเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีห้อง
 โสตทัศนศึกษาโดยเฉพาะในโรงเรียน รวมทั้งจัดสรรงบประมาณเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนด้วย

๒. ความสามารถด้านโสตทัศนศึกษาของครูในโรงเรียนราษฎร์โดยทั่ว ๆ ไป
 ยังขาดอยู่ เป็นต้นว่า ครูไม่รู้จักวิธีการใช้อุปกรณ์และไม่มีทักษะเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การ
 สอนมาก่อน ครูไม่สามารถผลิตอุปกรณ์ด้วยตนเอง

๓. อุปสรรคสำคัญในการใช้อุปกรณ์การสอนของครูโดยทั่วไปคืออุปกรณ์ของ
 โรงเรียนมีน้อยเกินไป ไม่พอแก่ความต้องการ นอกจากนี้สถานที่ของโรงเรียนยังไม่
 อำนวยความสะดวกในการใช้อุปกรณ์

๔. เครื่องมือโสตทัศนอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่โรงเรียนขาดมากที่สุด
 ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์ และพร้อมทั้งห้องฉายด้วย

ในปี ๒๕๑๔ สุหัตรา สุกุลศรี ได้ทำการวิจัยเรื่อง "โครงการเสนอแนะการจัดตั้ง
 ศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการใช้
 และความจำเป็นของโสตทัศนูปกรณ์ประกอบการสอนของอาจารย์ในโรงเรียนนั้น เพื่อวิเคราะห์
 ปัญหาการใช้ การบริการและการผลิตโสตทัศนูปกรณ์และสื่อการศึกษาของอาจารย์ในโรงเรียน
 นั้น เพื่อสำรวจความเห็นและความต้องการจัดบริการของศูนย์สื่อการศึกษา เพื่อสำรวจจำนวน
 ชนิดและคุณภาพของโสตทัศนูปกรณ์ของโรงเรียนเพื่อประกอบการพิจารณา ในการจัดหา
 เพิ่มเติมให้เหมาะสมกับความต้องการและเพื่อเสนอแนะโครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา

๑ เฉลลา จตุรพาลีชัย "การศึกษาโครงการโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนราษฎร์
 กับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดพระนครและธนบุรี" (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชา
 โสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๒.)

การดำเนินงานด้านบริหาร และหน้าที่ของศูนย์สื่อการศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ผลของการวิจัยปรากฏว่า อาจารย์ในโรงเรียนนั้นส่วนใหญ่รู้จักแต่ไม่เคยใช้โสตทัศนวัสดุ อุปกรณ์ประเภทต่าง ๆ และมีความเห็นว่าโสตทัศนวัสดุอุปกรณ์มีความจำเป็นต่อการสอน ปัญหาที่ประสบในการใช้โสตทัศนอุปกรณ์และสื่อการศึกษาของอาจารย์ในโรงเรียนได้แก่ โสตทัศนอุปกรณ์มีจำนวนจำกัด โสตทัศนอุปกรณ์ที่มีอยู่ใช้ในวงจำกัดเฉพาะผู้เสนอชื่อ ผู้ดูแล หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง อุปกรณ์ที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา โรงเรียนขาดผู้มีความรู้ โดยเฉพาะ เป็นผู้คอยให้บริการอาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ ๑๐.๕๔-๔๕.๕๔ เห็นด้วยกับการจัด บริการให้ทั้งอาจารย์และนักเรียน และมีความต้องการเพิ่มประสบการณ์เกี่ยวกับการผลิต และการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ โรงเรียนมีโสตทัศนอุปกรณ์ที่อยู่ในสภาพดีหลายชนิด แต่จำนวนยังไม่พอเพียงและอยู่อย่างกระจัดกระจาย อาจารย์ร้อยละ ๘๘.๓๒ มีความเห็นว่าจำเป็นที่จะต้องตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนโดยให้อาจารย์และนักเรียนได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ การวิจัยต่างประเทศ

การวิจัยของ ชาร์ลส์ เอฟ. ชูลเลอร์ (Charles F. Schuller) เฮนรี เอ สเคลลี (Henry J. Skelly) และ โด널ด์ สกอตต์ (Donald Scott) ในปี ค.ศ. ๑๙๖๔ ได้วิจัยเกี่ยวกับสถานะและความต้องการโสตทัศนอุปกรณ์ในรัฐฮาวาย และเสนอว่า

๑. ควรจัดให้มีผู้อำนวยการทางโสตทัศนศึกษาของรัฐ
๒. ควรตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาตามท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่สถานศึกษา
๓. ควรปรับปรุงให้มีเครื่องอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการคุมแสงในห้องเรียน
๔. ควรสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนใคร่ได้รับความรู้เกี่ยวกับสื่อมวลชนใหม่ ๆ โดยเฉพาะผู้เชี่ยวชาญทางโสตฯ จากมหาวิทยาลัยเป็นวิทยากร^๒

^๑ สุพัตรา สกุลกรู, "โครงการเสนอแนะการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับ โรงเรียนเตรียมอุดม" (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔)

^๒ Charles F. Schuller, Henry J. Skelly, and Donald Scott Serucy of Audio-Visual Education in Hawaii. "The Status of Need" A-V Communication Review, Vol. 12 No. 1 Spring 1964, pp.125-126.

เดอว์ โคเฟอร์ (De Kieffer) ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อทัศนวัสดุของครู พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคดังต่อไปนี้

๑. ขาดแคลน สื่อทัศนวัสดุประเภทเครื่องมือ
๒. ขาดแคลน เงินในการจัดซื้อสื่อทัศนวัสดุ
๓. ขาดความรู้และความชำนาญในการผลิตและการใช้สื่อทัศนวัสดุ
๔. ขาดห้องเรียนที่เหมาะสมกับการใช้สื่อทัศนวัสดุ

ในปี ค.ศ. ๑๙๕๗ มอร์ริส บี แคมป์ (Maurice B. Camp) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ของครู โดยมีความมุ่งหมายว่า อะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ของครู ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูจำนวน ๒๑๐ คน และผู้บริหารโรงเรียนจำนวน ๘๔ คน เก็บข้อมูลด้วยการส่งแบบสอบถามแล้วหาความแตกต่างด้วยการใช้ไคสแคว พบว่า

๑. การใช้สื่อทัศนวัสดุของครู กับระดับความรู้ในการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ มีความสัมพันธ์กันคือ ครูมีความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อทัศนูปกรณ์มากจะใช้สื่อทัศนูปกรณ์มาก
๒. ครูส่วนมากรู้สึกว่าการใช้สื่อทัศนวัสดุในสมัยที่เป็นนักเรียนฝึกหัดครู มีอิทธิพลต่อการใช้ในขณะนี้ออกมาเป็นครู
๓. ทั้งผู้บริหารและครูเชื่อว่า วิชาสื่อทัศนศึกษาเบื้องต้นมีความจำเป็น และควรบังคับให้ครูทุกคนเรียน
๔. โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว สื่อทัศนวัสดุอุปกรณ์และการบริการในโรงเรียนยังไม่เพียงพอ

De Kieffer, Robert E., Audio-Visual Instruction, p.86.

Thomas Allan Clinton, "A Study of Problem Encountered by One Hundred Graduated of East State University and the Functional Relationship Between These Problem and the Teacher Education Program?" "Dissertation Abstracts"; 27 : 1683-A, No.6, 1966.

ในปี ค.ศ. ๑๙๖๕ ในรัฐอลาสกา ภาคตะวันออกเฉียงใต้ ได้จัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษา โดยเสนอโครงการสรุปได้ดังนี้

๑. ควรจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาในบริเวณที่เป็นส่วนกลางของโรงเรียนและมีเนื้อที่กว้างขวางเพื่อเก็บเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา

๒. หน้าที่ของศูนย์โสตทัศนศึกษา

ก. มีหน้าที่จัดกลองบรรจุ โสตทัศนอุปกรณ์เพื่อส่งไปยังโรงเรียนต่าง ๆ

ข. จัดห้องสมุดใหม่หนังสือสาขาวิชาการและจัดหาโสตทัศนอุปกรณ์เพื่อให้บริการแก่ครูมากขึ้น

ค. จัดทำหน่วยโสตทัศนศึกษาเคลื่อนที่

ง. ซ่อมแซมบำรุง ทดลองใช้ ตัดต่อฟิล์มภาพยนตร์ และการบันทึกเสียง^๑

คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์โสตทัศนศึกษาแห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้ให้แนวคิดสำหรับการจัดตั้งหน่วยงานโสตทัศนศึกษาได้ดังนี้

๑. หน่วยงานโสตทัศนศึกษาต้องระบุหน้าที่หลักไว้อย่างชัดเจน และหน้าที่นั้นต้องส่งเสริมหลักสูตร

๒. อาคารสถานที่ของหน่วยงานโสตทัศนศึกษาต้องมีเนื้อที่สำหรับเจ้าหน้าที่ทำงาน สถานที่เก็บรักษา และการจ่าย-รับ เครื่องฉายและเครื่องเสียง สถานที่สำหรับการผลิต และการซ่อมแซม

๓. ควรตั้งงบประมาณในการใช้จ่ายแต่ละปีไว้อย่างรัดกุม

^๑"Centralized Audio-Visual Center Proposed for Southeast Alaska," Audio-Visual Instruction, Vol.11, No.10, (October, 1966), p.880.

๔. บุคลากรควรประกอบด้วยผู้รับประกาศนียบัตรหรือปริญญาบัตรทางโสตทัศนศึกษาและสายวิชาอื่น ๆ

๕. การดำเนินงานด้านเทคนิคได้แก่การเลือกซื้อ การจัดหมวดหมู่ การเก็บรักษา การบริการนำส่งและรับกลับ

๖. ควรพิจารณาระบบการบริหารงานว่าควรเป็นแบบกระจายอำนาจ หรือแบบการรวมอำนาจ

๗. ควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อความเข้าใจอันดีต่อหน่วยงานโสตทัศนศึกษา และผู้ใช้บริการ^๑

คาร์ลตัน ดับบลิว เอช. อีริคสัน (Carlton W.H. Erickson) ได้วางโครงการหน่วยการใช้โสตทัศนอุปกรณ์แก่ครู การบริการต่าง ๆ ต้องให้ศูนย์โสตทัศนศึกษา เป็นผู้ดำเนินการ ผู้บริหารงานโสตทัศนศึกษาต้องรับผิดชอบในการตั้งคณะผู้ร่วมงานของศูนย์โสตทัศนศึกษา ประกอบด้วยผู้อำนวยการซึ่งมีคุณสมบัติและความสามารถที่จะดำเนินงานและให้บริการทางด้านโสตทัศนศึกษาแก่อาจารย์ทั้งมหาวิทยาลัย ในหน้าที่ของหัวหน้าผู้อำนวยการศูนย์โสตทัศนศึกษาประกอบด้วย ให้คำแนะนำและกำหนดนโยบายในการบริหารงาน, วางโครงการระยะยาวเกี่ยวกับการจัดหาโสตทัศนอุปกรณ์ วางมาตรการในการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ ดำเนินการอบรมครูประจำการ ดำรงสัมพันธภาพกับอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ใหญ่ และกรรมการร่างหลักสูตร จัดทำงบประมาณเป็นโครงการระยะยาว จัดดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ประเมินผลการบริหารงานอย่างสม่ำเสมอ ในด้านการเงินนั้นค่าใช้จ่ายในการบริหารงานโสตทัศนศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการสอนทั้งหมด และขอความสนับสนุนการเงินจากสมาคมการศึกษา^๒

^๑Fred Harcleoroad, and William Allen, Audio-Visual Administration. (Iowa, WMC. Brown, 1951), p.16-20.

^๒Carlton W.H. Erickson, Administering Audio-Visual Services, (New York : Macmillan, 1959), pp.13-14.